

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1To/9/2014
Identifikačné číslo spisu:	9513100100
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Šimonová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:9513100100.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Pavla Polku na verejnom zasadnutí konanom dňa 29. októbra 2014 v Bratislave, prejedal odvolanie podané obžalovaným X. F. , proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, sp. zn. PK-1T/15/2013 zo dňa 13. mája 2014 a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. f/, ods. 3 Tr. por. z r u š u j e sa rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, sp. zn. PK - 1T 15/2013, z 13. mája 2014 v časti výroku o náhrade škody.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. por. sa

obžalovanému X. F., nar. XX. D. XXXX, trvale bytom M. M., G. M. XX

podľa § 287 ods. 1 Tr. por. ukladá povinnosť nahradiť poškodenej R. M., nar. XX. Y. XXXX v Y. F., trvale bytom B. XXX, V., okres M., škodu vo výške 22.324,40 € (slovom dvadsaťdvatisícristodvadsaťštyri eur štyridsať centov).

Podľa § 288 ods. 2 Tr. por. so zvyškom nároku na náhradu škody sa poškodená R. M., nar. XX. Y. XXXX v Y. F., trvale bytom B. XXX, V., okres M., odkazuje na občianske súdne konanie.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd v Pezinku v poradí druhým rozsudkom sp. zn. PK-1T/15/2013 zo dňa 13. mája 2014 uznal obžalovaného X. F. za vinného, že

v skutku číslo 1/

dňa 29. júna 2012 v čase okolo 04.50 h v kuchyni rodinného domu č. XXX v obci B., okres M. nelegálne držanou zbraňou - revolverom zn. ARMINIUS HW 38, ktorý si zabezpečil v presne nezistenom čase pred uvedeným skutkom, v úmysle usmrtiť a zbaviť sa tak svojho veriteľa, vystrelil na Z. M., nar. dňa XX. I. XXXX, pričom ho zasiahol do ľavej temennej oblasti hlavy, v dôsledku čoho

došlo k poraneniu mozgu poškodeného s prerušením riadiacich a regulačných funkcií mozgu s následným zlyhaním centrálného mozgového systému a smrti Z. M.,

čím spáchal obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. f/ Tr. zák.

Za to bol odsúdený v spojitosti s výrokom o vine v skutku č. 2 a v skutku č. 3 rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, sp. zn. PK-1T/15/2013 zo dňa 16. októbra 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť v tejto časti v spojitosti s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 To 10/2013 zo dňa 26. februára 2014, podľa § 144 ods. 2, § 38 ods. 2, ods. 8 s použitím § 41 ods. 2, § 47 ods. 1 Tr. zák. a úhrnný trest odňatia slobody na doživotie. Podľa § 48 ods. 3 písm. a/ Tr. zák. na výkon trestu odňatia slobody bol obžalovaný X. F. zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. bol obžalovanému uložený trest prepadnutia vecí a to:

- revolver značky Arminius HV 38
- dlhá strelná zbraň s označením JW-20, kal. 22 LR
- krátka strelná zbraň s označením kal. 36 0,8 Gr. Max.
- projektil nájdený vedľa tela v kuchyni
- nábojnica zaistená pri prehliadke iných priestorov v predajni P.
- tričko s krátkym rukávom modrej farby značky Otto Berg
- rukavice s nápisom Rosignol
- igelitová taška s obsahom rôznych písomností a vecí
- reklamná taška s nápisom Activia.

Podľa § 60 ods. 6 Tr. zák. vlastníkom prepadnutých vecí sa stáva štát. Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. uložil súd obžalovanému X. F. povinnosť nahradiť škodu poškodenej R. M., nar. XX. Y. XXXX v Y. F., trvale bytom B. č. XXX, V., okres M. vo výške 22 444,40 €. Podľa § 288 ods. 2 Tr. por. so zvyškom nároku odkázal súd poškodenú R. M. na občianske súdne konanie.

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní zo dňa 13. mája 2014 vyplýva, že po vyhlásení rozsudku, jeho odôvodnení a po poučení o oprávnom prostriedku, prokurátor prehlásil, že sa vzdáva práva podať odvolanie, splnomocnený zástupca poškodenej R. M. prehlásil, že sa vzdáva práva podať odvolanie, poškodená R. M. sa nevyjadrila a obžalovaný X. F. po porade s obhajcom prehlásil, že podáva odvolanie proti výroku o vine, treste, ako aj proti výroku o náhrade škody.

Dňa 18. júna 2014 súdu prvého stupňa bolo doručené písomné odôvodnenie odvolania obžalovaného X. F. prostredníctvom jeho obhajcu. V písomných dôvodoch odvolania vyslovuje názor, že doplneným vykonaným dokazovaním na hlavnom pojednávaní sa nepodarilo odstrániť pochybenia súdu prvého stupňa. Výsluchy znalcov nedospeli k novým záverom. Znalec MUDr. P. T., PhD. sa vyjadril k manipulácii s telom vo vzťahu k odoberaniu stôp z tela poškodeného, kde k zabezpečeniu stôp povýstrelových splodín poukázal na postup, akým boli tieto stopy zabezpečované. Tento znalec sa bližšie nevyjadroval k záveru znalkyne MUDr. O., ktorá pripustila, že z anatomického hľadiska mohlo dôjsť k výstrelu pri smrti Z. M. tak, že zbraň držal v ruke práve Z. M.. Znalec MUDr. T., PhD. nespochybnil, že ku skutku mohlo dôjsť tak, ako to popisuje obžalovaný. Svedkovia U., P. a U. sa vyjadrovali k spôsobu zabezpečenia stôp povýstrelových splodín z rúk poškodeného. Zo zistenia znalca, ktorý vypracovával znalecký posudok k povýstrelovým splodinám - kpt. Ing. L. X., PhD. - nebolo možné urobiť záver o tom, kto bol strelcom a ani to v akých polohách boli pri výstrele osoby a zbraň, z ktorej sa strieľalo. Pokiaľ v odôvodnení napadnutého rozsudku súd uvádza, že všetky dôkazy vo vzťahu k povýstrelovým splodinám logicky a presvedčivo vysvetľujú ako sa skutok stal, obžalovaný poukazuje na to, že takýto záver súdu nie je dostatočným preukázaním toho, ako sa skutok stal, k potrebe preukázať spôsob spáchania skutku jednoznačne a nad všetku pochybnosť. Predovšetkým vo vzťahu k nepriamym dôkazom, o ktoré sa súd opiera, je podľa jeho názoru potrebné preukázať skutok v zmysle Trestného poriadku takým sledom nepriamych dôkazov, ktoré úplne vylučujú ostatné možné alternatívy. Obžalovaný poukazuje aj na tú skutočnosť, že práve pri najzávažnejšom obvinení z trestného činu úkladnej vraždy sa súd musí s takýmito alternatívami aj najdôslednejšie vysporiadať. Má za to, že súd vo

svojom odôvodnení nevysvetlil nemožnosť skutkového deja tak, ako ho sám obžalovaný popisuje.

K uloženému trestu obžalovaný má za to, že súd na základe správne vykonaného dokazovania vyvodil nesprávny právny záver vo vzťahu k možnosti jeho nápravy trestom odňatia slobody na 25 rokov. Súd na základe vyjadrenia znalca MUDr. E. U., PhD., ktorý vyvodil záver, že prognóza resocializácie obžalovaného je skôr nepriaznivá, dospel k záveru, že u obžalovaného nie je nádej napraviť ho trestom odňatia slobody do 25 rokov. Súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že vychádzal aj z iných dôkazov, ktoré však vo svojom rozhodnutí bližšie nekonkretizoval. Skutočnosť, že vyjadrenie znalca nevylučujú u obvineného možnosť resocializácie, je zrejmá aj z výpovede samotného znalca, ktorý vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní uviedol, že sa vyjadroval v podstate k tým možnostiam resocializácie, súčasťou čoho je aj na určitej pravdepodobnostnej úrovni predpovedanie toho, či nápravno-výchovné opatrenia splnia alebo nespĺnia svoj účel. V tejto súvislosti sa používajú tzv. prognostické kritériá recidívy a posudzujú sa 3 okruhy faktorov - teda spoločenské, osobnostné a symptomatické. Hraničná hodnota tých negatívnych ukazovateľov sociálnej prognózy je 30 %, pričom u obžalovaného išlo o zastúpenie až 39 %, na základe čoho sa znalec vyslovil pre nepriaznivú prognózu. Tá vyslovene nepriaznivá prognóza, kde sa dá povedať, nie je nádej toho, že by došlo k nejakej náprave, tá je okolo tých 60 % týchto faktorov. Podľa názoru obžalovaného sa znalec tak jasne vyjadril, že u neho je síce prognóza resocializácie negatívna, ale jeho resocializácia nie je vylúčená. Podľa názoru obžalovaného teda nie je možné vyvodiť právny záver, že nie je nádej, že by ho nebolo možné napraviť trestom odňatia slobody na dobu 25 rokov. K prognóze resocializácie bol na žiadosť obžalovaného vypracovaný znalecký posudok znalcom Mgr. Z. Y. G., ktoré závery sa zhodujú so závermi znalca MUDr. E. U., PhD. Znalkyňa sa však jednoznačne vo vzťahu k obžalovanému nevyjadrila, či je možnosť jeho resocializácie vylúčená. Obžalovaný má za to, že ani jeden zo znalcov u neho nevyvodil záver, že možnosť jeho resocializácie je vylúčená. Tomuto záveru nezodpovedá ani objektívny nález z jeho vyšetrení, kde síce miera negatívnych faktorov prekročila hodnotu, pri ktorej možno považovať mieru resocializácie za priaznivú, miera týchto negatívnych faktorov však nedosahuje hodnotu, ktorá by možnosť resocializácie vylučovala.

Vo vzťahu k rozhodnutiu o nároku škody obžalovaný poukazuje na svoju nevinu a teda má za to, že rozhodnutie súdu, ktorým ho zaviazal na nahradenie škody poškodenej, považuje za nesprávne. Z týchto dôvodov navrhuje, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a rozhodol tak, že vec vráti prvostupňovému súdu na opätovné prejednanie.

Prílohou písomných dôvodov odvolania obžalovaného X. F. je znalecký posudok č. 1/2014 znalca Mgr. Z. Y. G. zo dňa 10. júna 2014.

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a poškodená R. M. sa k písomným dôvodom odvolania obžalovaného X. F. nevyjadrili.

Odvolací súd vykonal verejné zasadnutie v neprítomnosti obžalovaného X. F. po splnení zákonom stanovených podmienok (§ 293 ods. 6, ods. 7 Tr. por.). V konaní pred odvolacím súdom prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konečnom návrhu uviedol, že rozhodnutie prvostupňového súdu považuje za vecne správne a zákonné, a preto odvolanie obžalovaného navrhol ako nedôvodné zamietnuť.

Poškodená R. M. uviedla, že rozhodnutie súdu prvého stupňa, čo do výroku o náhrade škody, považuje za správne a k tomuto nemá čo dodať.

Splnomocnený zástupca poškodenej B. S. uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa považuje vo výroku o náhrade škody za zákonné a správne a odvolanie obžalovaného navrhol zamietnuť.

Obhajca obžalovaného v konečnom návrhu uviedol, že sa pridrižiava v plnom rozsahu písomných dôvodov odvolania a navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, predtým ako začal plniť svoju preskúmavaciu povinnosť podľa § 317 Tr. por., zistil, že odvolanie obžalovaného bolo podané včas, v lehote stanovenej § 309 Tr. por., odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v súlade s § 307 ods. 1 písm. b/ Tr. por., obsah odvolania spĺňa náležitosti § 311 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a nedošlo k vzdaniu sa práva na podanie odvolania alebo k späťvzatiu podaného odvolania v zmysle § 312 Tr. por., a preto odvolací súd nepostupoval podľa § 316 Tr. por.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktorým predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli pri odvolaní vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Na tomto mieste Najvyšší súd Slovenskej republiky pripomína, že v poradí prvým rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku sp. zn. PK-1T/15/2013 zo dňa 16. októbra 2013 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 To 10/2013 zo dňa 26. februára 2014, bol obžalovaný X. F. uznaný vinným z prečinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Tr. zák., zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Tr. zák., z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. f/ Tr. zák., z prečinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Tr. zák., zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Tr. zák. a prečinu neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 216 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. c/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

v skutku číslo 2/

v presne nezistenom čase a mieste si bez oprávnenia zabezpečil samonabíjaciu malokalibrovú pušku zn. JW 20, kal. 22 Long Rifle výrobné číslo XXXXXX, 400 ks nábojov kal. 22 Long Rifle zn. SB a perkusný revolver zn. F. LLIPIETTA, kal. 36, výrobné číslo XXXXXX, ktoré do dňa 30. júna 2012 prechovával v priestoroch svojho rodinného domu v G. M. č. XX, kde boli zaistené príslušníkmi PZ počas výkonu domovej prehliadky a súčasne si v presne nezistenom čase a mieste bez oprávnenia zabezpečil revolver zn. Arminus HW 38, kal. 38 Special s odstráneným výrobným číslom so šiestimi nábojmi kal. 38 Special zn. SB, ktorý na presne nezistených miestach aj prechovával a následne ho dňa 29. júna 2012 ukryl v pivničných priestoroch predajne potravín P., na E. č. X v V.,

v skutku číslo 3/

dňa 27. novembra 2009 s úmyslom usmrtiť a zbaviť sa svojho veriteľa, vylákal Ing. R. S., nar. dňa X. L. XXXX, pod zámienkou vrátenia dlžnej sumy 2 600 000 Sk (84 304,16 €) v presne nezistenom čase po 13:20 hod. z Bratislavy do obce Lesné Kračany, okres Dunajská Streda, kde ho na presne nezistenom mieste vo vozidle zn. Seat Leon, ev. č.: V. XXX D. patriaceho Ing. R. S. pravdepodobne v čase po 14:00 hod. usmrtil dvoma výstrelmi do pravej spánkovej oblasti hlavy z doposiaľ nezistenej zbrane kal. 6,35 Browning, ktorú si spolu s najmenej dvoma nábojmi bez oprávnenia zabezpečil v presne nezistenom čase a mieste, telo nebohého ukryl do priestorov svojej garáže na pozemku v obci G. M., okres Y. F., ktorého je spoluvlastníkom a ktorý je vedený na liste vlastníctva č. XXX k. ú. G. M. a následne uvedené motorové vozidlo zn. Seat Leon, ev. č. V. XXX D. v hodnote 12 000 € bez oprávnenia, v úmysle zakryť spáchaný skutok dňa 27. novembra 2009 previezol do Bratislavy, kde ho v presne nezistenom čase pravdepodobne medzi 15:36 h a 15:53 h zaparkoval na parkovisku pred predajňou Billa, na križovatke ulíc Drieňová a Bajkalská.

Na podklade odvolania obžalovaného X. F. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1 To 10/2013 zo dňa 26. februára 2014 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa zo dňa 16. októbra 2013 v časti výroku o vine v skutku, ktorý je uvedený v skutkovej vete výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa zo dňa 13. mája 2014 vo výroku o vine, ako aj vo výroku o náhrade škody poškodenej R. M. a v tejto časti vrátil vec súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie.

Odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa doplnil dokazovanie v súlade s obsahom uznesenia odvolacieho súdu zo dňa 26. februára 2014. Doplnením dokazovania vo vzťahu k skutkovým okolnostiam veci nezistil súd prvého stupňa nové skutočnosti, ktoré by viedli k inému rozhodnutiu o vine obžalovaného ako v poradí prvom rozsudku. Odvolací súd zistil, že vo vzťahu ku skutkovým zisteniam tvoriacim podstatu súdeného trestného činu (obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. f/ Tr. zák.), je napadnutý rozsudok výsledkom konania, v ktorom sa postupovalo podľa Tr. por. a v ktorom nedošlo k žiadnym chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci. Skutkové zistenia prvostupňového súdu tak, ako sú vyjadrené v napadnutom rozsudku, sú správne a úplné, lebo zodpovedajú výsledkom dokazovania vykonávanom na hlavnom pojednávaní. Vzhľadom na to odvolací súd v otázke skutkových zistení odkazuje na veľmi podrobne rozvedené dôvody rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorými sa v plnom rozsahu aj stotožnil. Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie a vyvodil z neho správne skutkové zistenia.

Obžalovaný odvolanie založil na opakovaných dôvodoch svojej obhajoby použitých v konaní pred súdom prvého stupňa. S jeho námietkami, skutkovými a právnymi, sa ale súd prvého stupňa v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na odvolacom súde. Vina obžalovaného musí byť dokázaná na základe dôkazov vykonaných v súlade s Trestným poriadkom. Podľa názoru odvolacieho súdu prvostupňový súd postupoval pri hodnotení dôkazov dôsledne podľa § 2 ods. 12 Tr. por., teda hodnotil ich na základe vnútorného presvedčenia založenom na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo, aj v ich súhrne a dospel k logicky odôvodneným skutkovým zisteniam.

Skutočnosť, že odvolateľ sa nestotožňuje so skutkovými a právnymi názormi súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku, nemôže sama osebe viesť odvolací súd k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyslovených súdom prvého stupňa.

Súd prvého stupňa veľmi podrobne rozviedol dôkazy, ktoré usvedčujú obžalovaného zo spáchania žalovaného skutku a dostatočným spôsobom vyhodnotil trestné konanie, ktoré predchádzalo vyhláseniu rozsudku a jeho správne právne závery majú dostatočný skutkový základ v riadne vykonanom dokazovaní.

Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že v dvojínštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvého stupňa. Napriek tomu poukazuje odvolací súd na nasledovnú časť odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku:

„Pri celkovom vyhodnotení dôkaznej situácie je potrebné uviesť, že ako jediný dôkaz spochybňujúci zavinenie obžalovaného, možno považovať len jeho vlastnú výpoveď. Všetky ostatné dôkazy svedčia nesporne o tom, že došlo ku samotnému skutku, t. j. k vražde Z. M., ktoré skutočnosti vyplývajú z obhliadky miesta činu a zo súdnej pitvy. To, že sa jedná o trestný čin, je nesporné z násilného charakteru smrti v dôsledku strelného poranenia skonštatovaným znalcom o cudzom zavinení. To, že sa skutku dopustil práve obžalovaný a že je opodstatnená aj súdom použitá právna kvalifikácia, vyplýva z objektívnej prítomnosti obžalovaného na mieste činu, čo ani sám nepopieral. Prítomnosť obžalovaného v čase výstrelu v dome zavraždeného potvrdil aj jeho syn svojou výpoveďou. Jeho prítomnosť je potvrdená aj prítomnosťou stôp s profilom DNA poškodeného na veciach, ktoré boli nájdené pri prehliadke obchodných priestorov využívaných obžalovaným. Verzia obžalovaného o tom, že samotný poškodený v čase výstrelu držal zbraň v ruke, je vyvrátená výpoveďou znalkyne, charakteristickým smerom vektoru strely. Prítomnosť povýstrelových splodín na rukách poškodeného bola logicky vysvetlená tým, že v momente výstrelu mal ruky v smere výstrelu, ktorým smerom sa šírili

povýstrelové splodiny a neznamená, že v momente výstrelu držal zbraň v ruke. Jednalo sa o vopred naplánované a pripravené konanie zo strany obžalovaného, o čom svedčí použitie rukavice obžalovaným. Motív zbaviť sa svojho veriteľa vyplýva v podstate zo všetkých vyššie uvádzaných svedeckých výpovedí“ (str. č. 24 - 25).

Z uvedených dôvodov súdu prvého stupňa jasne vyplýva spôsob, akým sa vysporiadal s obhajobou obžalovaného, v ktorej obžalovaný naďalej pokračuje aj v dôvodoch odvolania. Závery súdu prvého stupňa si odvolací súd v plnom rozsahu osvojil a nemá zákonný dôvod na zmenu týchto záverov.

Ak súd prvého stupňa postupoval pri hodnotení dôkazov dôsledne podľa § 2 ods. 12 Tr. por., t. j. že ich hodnotil na základe vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo a aj v ich súhrne a dospel logicky k odôvodneným skutkovým zisteniam, odvolací súd podľa § 321 ods. 1 písm. b/ Tr. por. nemôže napadnutý rozsudok zrušiť len preto, že sám na základe svojho presvedčenia hodnotí tie isté dôkazy s iným do úvahy prichádzajúcim výsledkom. V takom prípade totiž nie je možné napadnutému rozsudku vytknúť žiadnu vadu v zmysle uvedeného ustanovenia. V prejednávanej veci odvolací súd ani sám na základe svojho presvedčenia nehodnotil tie isté dôkazy s iným do úvahy prichádzajúcim výsledkom, ako tieto dôkazy hodnotil súd prvého stupňa. Odvolateľ primárne namieta v odvolaní hodnotenie dôkazov súdom prvého stupňa a predkladá odvolaciemu súdu vlastné hodnotenie dôkazov a vlastné predstavy záverov, ktoré mali vyplývať z dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní. Hodnotenie dôkazov súdom prvého stupňa si aj odvolací súd v plnom rozsahu osvojil a v podrobnostiach naň poukazuje. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a jeho hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami, predstavami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov. V tejto časti odvolací súd uzatvára, že v rozhodnutí súdu prvého stupňa o vine obžalovaného X. F. nezistil pochybenia, ktoré by boli dôvodom pre zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa vo výroku o vine.

Samotný odvolateľ v písomných dôvodoch odvolania síce navrhuje, aby odvolací súd po zrušení napadnutého rozhodnutia vec vrátil prvostupňovému súdu na opätovné prejednanie, ale v samotnom odvolaní absentuje argumentácia odôvodňujúca takýto postup odvolacieho súdu. Z návrhu odvolateľa nevyplýva, aké nové skutočnosti by mali byť súdom prvého stupňa opätovne prejednané.

V právnej kvalifikácii súdeného skutku odvolací súd uvádza, že táto je správna a zodpovedá všetkým zákonným predpokladom na posúdenie prejednávaneho skutku ako obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. f/ Tr. zák. O úkladnú vraždu pôjde spravidla vtedy, ak ide o vraždu na objednávku, keď bola sľúbená odmena za vykonanie činu alebo, keď páchatel' odmenu dôvodne očakáva alebo, keď ide o premyslený prípad vraždy, pri ktorej má páchatel' v úmysle získať majetkový prospech bezprostredne alebo dodatočne, napríklad aj fyzickou likvidáciou svojho veriteľa. Na rozdiel od vraždy (§ 145 Tr. zák.), pri úkladnej vražde (§ 144 Tr. zák.) pôjde o prípady zložitejšie na prípravu, vyžadujúce si určitý predchádzajúci plán a koordináciu v čase, priestore i prostriedkoch. Takýto postup páchatel'a musí vždy smerovať k cieľu usmrtiť obeť za každú cenu, ako následok predchádzajúcej prípravy, či už ako akt pomsty, nenávisti, žiarlivosti alebo zisťnosti. Pri úkladnej vražde musí úmysel obsahovať vopred uvážení pohnútku, ktorou sa rozumie sformulované rozhodnutie usmrtiť iného, ktoré pretrváva počas dlhšieho časového obdobia pred usmrtením človeka. Aby mohlo ísť o uvážené rozhodnutie, musí byť aspoň čiastočne spracované rozumovou zložkou vôle páchatel'a. Nestačí len emocionálne rozhodnutie.

Podľa názoru odvolacieho súdu konanie obžalovaného F. v prejednávanej veci sa vyznačuje sofistikovanou prípravou na spáchanie skutku, ktorá predstavuje minimálne zaobstaranie nelegálnej zbrane, ktorá bola v konečnom dôsledku použitá na fyzickú likvidáciu veriteľa obžalovaného. Racionalitou sa vyznačovalo správanie obžalovaného X. F. aj po spáchaní súdeného skutku.

Súd prvého stupňa správne zistil a ustálil aj osobitný kvalifikačný pojem, a to úmysel páchatel'a získať majetkový prospech v zmysle § 144 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. Osobitné kvalifikačné pojmy možno vo všeobecnosti definovať ako okolnosti, ktoré podmieňujú použitie vyššej trestnej sadzby. Keďže jediným kto môže existenciu osobitného motívu absolútne potvrdiť, je samotný páchatel' skutku, ktorý jediný vie, prečo konal tak protiprávne, ako konal, bez jeho priznania sa ku skutku možno na existenciu tohto osobitného motívu usudzovať len z okolností prípadu a domnienok postavených na dôkazoch, ktoré dokážu obstáť v štruktúre zabezpečených dôkazov. Podľa stabilizovanej judikatúry všeobecných súdov, možno úmysel tak ako iné formy zavinenia (motív, pohnútku) zistiť aj na podklade iných dôkazov, nielen z priznania obvineného. Pre dokazovanie zavinenia platia rovnaké zásady ako pre dokazovanie ktoréhokoľvek iného znaku trestného činu, zásadne je teda možné dokazovať skutočnosti významné pre záver o zavinení akýmikoľvek dôkaznými prostriedkami a priznanie obvineného nemožno preceňovať alebo naopak podceňovať ani v tejto súvislosti. Je dané len povahou týchto skutočností, t. j. tým, že ide o skutočnosti vnútorného života, ktoré iné osoby nemôžu priamo vnímať, pozorovať, že priamym dôkazom o nich je len priznanie a že inak je spravidla možné viesť o nich dôkaz len nepriamo zo skutočnej objektívnej povahy (spôsob konania páchatel'a, jeho správanie pred činom a po ňom, jeho slovné a iné prejavy atď.), z ktorých sa podľa zásad správneho myslenia a uvažovania dá usudzovať na ten či onen vnútorný vzťah páchatel'a k porušeniu alebo ohrozeniu záujmu chráneného Trestným zákonom. Podľa názoru odvolacieho súdu, z vykonaného dokazovania možno ustáliť, že obžalovaný konal v úmysle získať majetkový prospech tým, že fyzicky odstránil svojho veriteľ'a a tak dosiahol stav, že svoje dlhy nemusel splatiť.

V súvislosti s uloženým trestom odňatia slobody na doživotie obžalovaný v odvolaní namietal nesplnenie podmienok pre uloženie tohto trestu. Argumentáciu odvolateľ'a si odvolací súd neosvojil.

Ukladania trestu odňatia slobody na doživotie sa primárne dotýkajú ustanovenia § 46 a § 47 Tr. zák. Z výkladu § 47 Tr. zák. sú zrejmé podmienky ukladania trestu upravené obligatórnym a fakultatívnym spôsobom. Legislatívne znenie ukladania trestu odňatia slobody na doživotie je upravené všeobecnejšie, s použitím všeobecných pojmov ako „účinná ochrana spoločnosti“, „nie je nádej nápravy“ alebo „okolnosti hodné osobitného zreteľa“. Ich výklad sa opiera o súdnu prax, ktorá je v súčasnosti v tejto otázke ustálená. Možnosť uloženia tohto trestu je viazaná na kumulatívne splnenie formálnych a materiálnych podmienok. Posudzovanie podmienok je otázkou právnou, ktorej posúdenie spadá do výlučnej právomoci súdu.

Fakultatívne môže súd rozhodnúť o uložení trestu odňatia slobody na doživotie, ak je splnená formálna podmienka, a teda len v prípade trestného stíhania pre trestný čin, za ktorý Trestný zákon v osobitnej časti umožňuje uloženie tohto trestu. V jednotlivých skutkových podstatách trestných činov je v prevažnej väčšine ustanovení možnosť uloženia tohto trestu daná alternatívne, popri treste odňatia slobody na 25 rokov. Bez splnenia formálnej podmienky trest odňatia slobody na doživotie uložiť nemožno. Právna úprava formálnych podmienok je tak veľmi jednoduchá a právne jednoznačná, nakoľko spočíva len v konkrétnom odkaze na jednotlivé skutkové podstaty a spravidla je uvedená ako alternatíva k miernejšiemu trestu odňatia slobody na 25 rokov (§ 47 ods. 1 Tr. zák.).

Naplnenie formálnej podmienky nie je pre uloženie trestu odňatia slobody na doživotie jediným určujúcim kritériom, pretože musia byť splnené zároveň materiálne podmienky spočívajúce v potrebe uloženia tohto trestu pre účinnú ochranu spoločnosti podľa § 47 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. Týmto sa sleduje najmä generálne preventívny účel trestu pri páchaní trestných činov, ktoré vykazujú „mimoriadne vysoký stupeň závažnosti“ izoláciou páchatel'a od spoločnosti. V tomto prípade možno teda hovoriť o prvej materiálnej podmienke pre uloženie trestu odňatia slobody na doživotie.

Z hľadiska už spomenutej generálnej prevencie je teda ukladanie trestu odňatia slobody na doživotie nástrojom a záujmom účinnej ochrany spoločnosti. Pokiaľ nebude páchatel'ovi uložený trest odňatia slobody na doživotie, musí to predstavovať preukázané zvýšené riziko nebezpečnosti pre spoločnosť. Páchatelia, pri ktorých všeobecná horná hranica trestu odňatia slobody na dosiahnutie účelu nepostačuje, sa dopúšťajú zvyčajne najzávažnejších trestných činov. Pojem „mimoriadne vysoký stupeň

závažnosti“ trestného činu nie je v Trestnom zákone definovaný a na jeho naplnenie nepostačuje naplniť skutkovú podstatu trestného činu. Tento abstraktný parameter musí súd skúmať v každom prípade individuálne, s mimoriadnym zreteľom a ide predovšetkým o: zahrnutiahodný spôsob páchania trestnej činnosti, obzvlášť zahrnutiahodnú pohnútku, mimoriadne ťažký alebo ťažko napravitelný následok.

Druhá materiálna podmienka je podľa ustanovenia § 47 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. upravená pre naplnenie individuálne preventívneho účelu trestu, pretože spočíva v predpoklade, že neexistuje nádej, že by trest odňatia slobody do 25 rokov páchatel'a napravil a splnil tak svoj účel. Právny záver vyslovuje súd na základe znaleckého posudku z odboru zdravotníctva, odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie dospelých, ktorého úlohou je na podklade určenia osobnostných, symptomatických a spoločenských faktorov poskytnúť súdu závery pre vyhodnotenie resocializačnej prognózy páchatel'a.

Z legislatívneho znenia ustanovenia § 47 ods. 1 Tr. zák. a slovného spojenia „nie je nádej“ na nápravu páchatel'a trestom kratšieho trvania, je zrejmé, že na splnenie tejto podmienky nestačí len pravdepodobnosť, ale rozumná istota, resp. prognóza založená na súčasných poznatkoch o možnosti nápravy páchatel'a.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu v prípade obžalovaného X. F. sú splnené všetky formálne i materiálne podmienky pre uloženie trestu odňatia slobody na doživotie. Vychádza pritom nielen z výsledkov znaleckého dokazovania, ktoré súd prvého stupňa podrobne rozobral v dôvodoch odvolaním napadnutého rozsudku, ale i z následku, ktorý bol konaním obžalovaného spôsobený, z jeho neschopnosti vyjadriť ľútosť, z neschopnosti súcitu, ako i z toho, že obžalovaný popiera svoje skutky, napriek prevahe usvedčujúcich dôkazov a všetky tieto skutočnosti vo svojom súhrne odôvodňujú záver, že nie je nádej na nápravu obžalovaného X. F. trestom kratšieho trvania.

Stavu veci a zákonu zodpovedá aj zaradenie obžalovaného X. F. na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia, ako i rozhodnutie súdu prvého stupňa o uložení trestu prepadnutia veci.

Súdu prvého stupňa treba ale vytknúť, že v konaní o rozhodovaní o druhu a výmere trestu sa nezaoberal zásadou uvedenou v § 34 ods. 8 písm. a/ Tr. zák., bez ohľadu na pasivitu prokurátora v tomto smere. Podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade pri ukladaní trestu odňatia slobody na doživotie, prichádzal do úvahy aj postup podľa § 34 ods. 8 písm. a/ Tr. zák., ktorý súdu umožňuje rozhodnúť o neprípustnosti podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody na doživotie, nakoľko na aplikáciu označeného zákonného ustanovenia sú splnené všetky tam stanovené predpoklady. Keďže však odvolanie proti rozsudku bolo podané len v prospech obžalovaného (obžalovaným), odvolací súd nemohol pri rešpektovaní zásady zákazu „reformatio in peius“ rozhodnúť vyššie naznačeným spôsobom pri absencii odvolania (aj proti v poradí prvému rozsudku) podaného v neprospech obžalovaného, odvolací súd už nemohol rozhodnúť spôsobom, ktorým by zhoršil postavenie obžalovaného.

Obžalovaný X. F. ako prílohu písomných dôvodov odvolania predložil znalecký posudok č. 1/2014 znalca Mgr. Z. Y. G. zo dňa 10. júna 2014. V rámci písomných dôvodov odvolania, ale ani v priebehu verejného zasadnutia v konaní pred odvolacím súdom, obžalovaný nenavrhol prostredníctvom svojho obhajcu vykonanie dôkazu - výsluchom znalkyne Mgr. Z. Y. G.. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že v zmysle ustanovenia § 1 a § 2 ods. 18 Tr. por. je trestný proces upravený ako kontradiktórne konanie dvoch protistrán - prokurátora (eventuálne poškodeného) na jednej strane a obvineného a jeho obhajcu (eventuálne zúčastnenej osoby) na druhej strane. Preto nie súd, ale strany trestného konania pred nezávislým súdom predkladajú a vykonávajú dôkazy, ktoré obvineného usvedčujú alebo oslobodzujú. Úlohou súdu ako nestranného rozhodovacieho orgánu je posúdenie týchto dôkazov a rozhodnúť spor medzi prokurátorom, ktorý zastupuje štát (§ 2 ods. 5 veta prvá Tr. por.) a obvineným. Pri tomto rozhodovaní musí súd zachovať nestrannosť a nesmie iniciatívne napomáhať jednej alebo druhej strane. Ak by sa tak stalo, došlo by k porušeniu nielen zásady rovnosti strán v konaní pred súdom (§ 2 ods. 14 Tr. por.), ale aj zásady spravodlivého procesu (§ 2 ods. 10 Tr. por.). Nie je prípustné, aby strany konania prenášali svoje povinnosti na súd a očakávali, že súd vyrieši svojím

dokazovaním základné predpoklady rozhodujúce pre posúdenie trestnej zodpovednosti obvineného.

Pri pasívite obhajcu obžalovaného, ktorý v priebehu verejného zasadnutia v konaní pred odvolacím súdom nenavrhol žiadne doplnené dokazovania, odvolací súd nemal dôvod sám aktívne doplňovať dokazovanie výsluchom znalkyne Mgr. Z. Y. G., s ktorej znaleckým posudkom zo dňa 10. júna 2014 sa v rámci prípravy verejného zasadnutia predbežne oboznámil.

Problematicu nárokov na náhradu škody v súvislosti so skutkom, následkom ktorého je strata blízkej osoby poškodených, podrobne rozobral odvolací súd vo svojom uznesení zo dňa 26. februára 2014 a na tieto závery v podrobnostiach odkazuje. Pri rozhodovaní o nárokoch poškodenej R. M. súd prvého stupňa správne aplikoval Trestný poriadok, ale i mimotrestné právne normy.

Súd prvého stupňa ale pochybil, keď poškodenej R. M. priznal vo výroku odvolaním napadnutého rozsudku vyššiu sumu ako vo výroku v poradí prvého rozsudku. Proti obidvom rozsudkom súdu prvého stupňa podal odvolanie len obžalovaný X. F., a preto priznanie vyššej náhrady škody poškodenej R. M. v poradí druhým rozsudkom súdu prvého stupňa, je porušením zásady zákazu „reformatio in peius“. V tomto smere je potrebné si uvedomiť, že záväzná je len výroková časť rozhodnutia, pretože len tá sa môže stať exekučným titulom. Preto, ak súd prvého stupňa raz vyhlásil rozsudok s určitým obsahom, v zhode s ktorým musí byť aj jeho písomné vyhotovenie (§ 172 ods. 2 Tr. por.) a táto výroková časť (enunciát) rozhodnutia obsahujúca v koncentrovanej podobe vlastné rozhodnutie súdu, nekorešponduje s jeho odôvodnením v tom zmysle, že na základe odôvodnenia malo byť vo vzťahu k obžalovanému rozhodnuté prísnejšie, než bolo na základe odvolania podaného len v prospech obžalovaného, nie je možné pri rešpekovaní zásady zákazu „reformatio in peius“ toto pochybenie napraviť, a to tak odvolacím súdom v odvolacom konaní, ako ani súdom prvého stupňa v novom konaní, nasledujúcom po zrušení rozhodnutia odvolacím súdom.

Z vyššie uvedených dôvodov, keďže odvolanie bolo čiastočne dôvodné, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti vo výroku o náhrade škody, ktorý sa týka poškodenej R. M., zrušil a sám postupom podľa § 322 ods. 3 Tr. por. rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Odvolací súd preskúmal správnosť konania, ktoré predchádzalo napadnutému výroku rozsudku obžalovaným a nezistil žiadne pochybenie. Nezistil ani chyby, ktoré odvolaním neboli vytýkané a ktoré by boli takej povahy, že by odôvodňovali po právoplatnosti rozsudku podanie mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania na základe ustanovenia § 371 ods. 1 Tr. por. Vzhľadom na povahu odvolania, ktoré z hľadiska rozhodovania odvolacieho súdu, pokiaľ ide o toho istého odvolateľa, je nedeliteľné, už neprichádzalo do úvahy zamietnutie odvolania postupom podľa § 319 Tr. por. v ostatnej časti, v ktorej bolo odvolanie nedôvodné.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.